

interactief magazine
voor positief trainen
nummer 2
december 2011

Hallo liefste (clicker-)trainer!

Drukke tijden, veel geschrijf! Ondanks dat het soms voelt alsof ik aan m'n bureau gekluisterd ben (en véél te weinig in het zadel), lijkt de berg werk die voor me ligt soms niet te verkleinen.

#nogov, maar ook #nobook

Het rijboek is nog niet af. Het hád naar de drukker kunnen gaan, maar ik vond het toch niet goed genoeg om dat te doen. Ik vond het niet 100% af. Er moet hier en daar toch wat genuanceerder worden geschreven. Er moeten betere foto's bij. Liever een goed boek wat later, dan een boek op tijd, maar met gaten! Nog even geduld dus!

www.horseboostcamp.be

Het programma van het BoostCamp ligt vast! Ik ben zo blij met wat we bijeen hebben gekregen aan kwaliteit van sprekers en interessante onderwerpen! Je kent zelf vast al veel van de mensen die hieraan meewerken. Ze hebben allemaal hun eigen specialiteiten zoals agility, vrijheidsdressuur of klassieke dressuur, maar wat ze tijdens deze driedaagse gaan vertellen is niet de gewone demo's à la "kijk eens wat ik kan" maar ze gaan je vertellen *hoe* ze dat nu allemaal gedaan krijgen. Er is zó veel te vertellen over trainen en motiveren! Meer over het BoostCamp vind je verderop in dit mailzine.

IN DIT NUMMER:

2	Een schijfje leertheorie:
electrische omheiningen en contingenties
3	Hoe sterk is je bekrachtiger?
6	Help, mijn paard bijt!
15	Wist je dat: agressie
16	BoostCamp 2012: programma
19	Een schijfje research: invloed van het zadel
op de rug en de lendenen van het paard
20	Verslag Equitation Science Conferentie,
door Françoise Decoster
24	10 manieren om te desensitiseren:
een uitdaging

een schijfje *leertheorie*

“IS DE SHOCK VAN EEN ELECTRISCHE OMHEINING
POSITIEVE STRAF, OF NEGATIEVE BEKRACHTIGING?”

Laten we weer even de definities van operant conditioneren gaan kijken.

Bekrachtiging zorgt dat de kans dat een gedrag meer gaat voorkomen in de toekomst vergroot. Straf zorgt dat de kans dat een gedrag meer gaat voorkomen in de toekomst vermindert. Er moet dus eerst een bepaald gedrag zijn, dat ofwel aange-moedigd, ofwel ontmoedigd wordt.

Als we willen dat een paard in de wei blijft, kunnen we een elektrische omheining plaatsen. Als het paard de omheining aanraakt, krijgt het een milde shock - duidelijk een aversieve prikkel, want het paard wordt hierdoor ontmoedigd om de omheining nog eens aan te raken.

Er wordt dus iets vervelends toegevoegd (positief) om het paard te ontmoedigen (straf) dat nog eens te doen: de shock is een positieve straffer.

Is een elektrische omheining negatieve bekrachtiging? Wordt het paard door de omheining aange-moedigd om in de wei te blijven? Je zou kunnen zeggen van wel: het paard blijft alleszins in de wei nu. Maar als dat zou komen door de omheining, dan zou dat impliceren dat als het paard in de wei blijft, er bij wijze van beloning voor ‘goed gedrag’ iets vervelends weggehaald wordt. Dat is niet het geval - de omheining is niet bezig met het paard in de wei te houden, alleen met het voorkomen van het uit de

wei breken op het moment dat dat gedrag gesteld wordt.

Dat brengt ons bij een nieuwe term uit de leertheorie: **contingentie** (contingency). Als we willen kijken naar het effect van een straffer of bekrachtiger, moeten we kijken naar op welk gedrag de straf of beloning betrekking heeft: de contingentie. De shock van de omheining is **contingent** op het aanraken van de omheining, niet op het in de wei blijven, zowel in tijd als in plaats.

Er kunnen ook *onbedoelde* contingenties ontstaan: stel dat nét op het moment dat het paard een shock kreeg, jij bij de wei aankwam, dan kan jouw verschijnen gelinkt worden met de shock. Wat voor jou toeval was, kan voor het paard een oorzaak-gevolg associatie worden.

Het gras daarentegen is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de grootste positieve bekrachtiger om in de wei te blijven. Alleen is dat gras meestal groener aan de andere kant van de omheining.

Contingent
samen voorkomend, met elkaar
verbonden, aan elkaar gelinkt in tijd,
plaats of volgorde.

Ook een vraag over waarom iets gebeurt en hoe leertheorie daarin past? Mail je vraag naar inge.teblick@gmail.com.

Hoe sterk is je bekrachtiger?

WE ZIJN VAAK BEZIG MET DE TRAININGSPLANNEN ZELF...
MAAR HOE ZIT HET EIGENLIJK MET JE BEKRACHTIGING ZELF?

Je weet dat je kan belonen met wortelschijfjes, of met het loslaten van teugels of benen. En toch lijkt die beloning niet 'genoeg' te zijn. Het kan aan je trainingsplan liggen, maar er kunnen ook andere redenen zijn.

Je paard is misschien niet genoeg gemotiveerd door jouw motivator, en je ondervindt 'concurrentie' van andere motivators.

Onmiddellijkheid

- *timing*: beloon op tijd. Niet te laat, niet te vroeg. Je bridge is als een chirurgisch nauwkeurig scalpel, en dat kan een voordeel zijn, maar ook in jouw nadeel werken. Het betekent dat je héél juist moet timen.
- hoe gedoseerd is je bekrachtiger? Duurt het geven van je beloning zo lang dat je paard ondertussen de omgeving kan bestuderen en vergeten dat je er bent?
- *extinctie*: gedrag dat niet beloond of gestraft wordt verdwijnt ook. Daarom is het belangrijk om je te realiseren dat je niet alleen traint met positieve of negatieve bekrachtiging, maar ook met extinctie. Vergeet nooit, *nooit* dat je ook altijd bezig bent met extinctie. Niet belonen is gedrag uitdoven. 'Niets doen' (een time-out geven bijvoorbeeld, als reactie als je paard iets niet doet) is niet hetzelfde als neutraal zijn - niets doen heeft wel degelijk invloed op het gedrag, want het paard verandert z'n gedrag als je 'niets doet'.
- hoe lang duurt het voor je tot een halt bent gereden, zodat je paard al lang vergeten is dat je hebt gebridged? *Te tráág* belonen - zoals je beloning nog moet gaan halen of in stukken snijden terwijl je al lang had beloond moeten hebben - zet het extinctieproces al in beweging.
- Consequent *te weinig* belonen, zelfs voor gedrag dat gekend is, heeft óók een invloed op gedrag. Of het nu gaat om wortels geven of de druk op je

teugels even lossen als je aan het rijden bent: te lang niet belonen is gevaarlijk voor het gedrag dat je nu hebt.

2. Kracht

Hoe sterk is je bekrachtiger voor dit paard, op dit moment?

- hoe moeilijk is deze oefening voor je paard? Hoe fysiek zwaar, of mentaal moeilijk? Wat een ander paard graag en makkelijk doet, is misschien niks voor *dit* paard. We weten dat meestal wel van dresuur of springen, maar het zou ook kunnen gelden voor targetten. Is de waarde van je bekrachtiger wel voldoende motiverend om ook moeilijke dingen te proberen?
- invloeden van de *omgeving*: kan je wortelschijfje wel in competitie gaan met het paard in de wei ernaast? met het onweer buiten?
- is je bekrachtiger nog wel 'zuiver' genoeg? Misschien associeert je paard wortelschijfjes wel met minder leuke dingen. Misschien betekent het gewone 'loslaten' van de teugels niet voldoende meer je paard, omdat je veel te snel erna opnieuw vervelende dingen vroeg. Paarden leggen soms de vreemdste associaties waar we ons niet eens bewust van zijn.
- temperament van je paard: misschien is het ene paard heel blij met mogen stilstaan, maar een ander wil juist graag lopen. Misschien niet omdat hij graag loopt, maar omdat hij zo spanning kwijtraakt. Als hij al wat langer getraind wordt heeft hij dat misschien níét meer zo nodig. Pas je aan!
- hoe het paard zich emotioneel voelt: de ene dag is de andere niet. Je hebt 365 paarden per jaar. Wat gisteren een voldoende sterke motivator is, is dat vandaag misschien niet.
- hoe je paard zich fysiek voelt. Gisteren hard gewerkt? Nieuwe dingen gedaan? Je paard heeft misschien stijve spieren. Of hij heeft een koude nacht

gehad. Of z'n voer ligt wat op z'n maag darmen (een paardenmaag dient alleen om maagzuur bij het te verteren voer te brengen, de vertering zelf gebeurt in de darmen). Je kan het misschien niet zien, maar misschien voelt je paard zich niet 100%. Je hebt méér nodig dan gisteren om 'm over de streep van die inspanning te trekken!

- jouw houding: hoe rustig ben je? Hoe ongeduldig? Hoe sterk beïnvloedt jouw houding de waarde van je bekrachtiger?

3. verzadiging/deprivatie

- hoe sterk is de beloningswaarde van je wortel? Misschien wordt je paard er wel helemaal hyper van en heb je veel moeite om hem beleefd te houden. Het moment om een minder sterke bekrachtiger te kiezen, misschien. Omgekeerd: misschien houdt je paard veel meer van meloen of droog brood en heeft hij niks met wortels.

- Misschien moet je éérs voeren, voor je traint, zodat je paard niet helemaal hoteldebotel is van eender welk voer. Of misschien heeft hij juist al zoveel voer gehad dat jouw beloning hem niet meer interesseert - misschien voer je beter tijdens, of juist na je training.

- hoeveel suiker zit er in je beloning? Met appel belonen bijvoorbeeld kan je paard héél erg motiveren, tot zijn lichaam een bepaalde suikerdrempel heeft bereikt. Je paard heeft dan gewoon geen zin meer in je stukjes appel.

4. Contingency

Beloon je wel waarvoor je denkt dat je beloont?

- Als je timing niet consequent is, dan weet je paard niet goed waarvoor hij eigenlijk beloond wordt.

Slordig timen kan gedrag even snel uit elkaar doen vallen als je het hebt opgebouwd, hoe sterk ook je bekrachtiger is.

- het kiezen van je *criteria*: hoe eenvoudig is je training opgebouwd? Zorg je dat je paard wéét wat het gevraagde gedrag is voor je criteria als snelheid of vloeiendheid verwacht?

- hoe goed ben je in het steeds meer verwachten bij je criteria? Ben je geduldig genoeg, maar ook niet te saai?

- is trainen werk, of fun? Pavlov zit altijd op je schouder: als de hele training niet fijn is, dan zijn je wortels dat ook niet echt.

Als je er in slaagt om je training fijn te maken, terwijl je je bewust bent van je kracht en je zwaktes in je training, als je voortdurend al die kleine puntjes bijschaaft en streeft naar precisie, elke keer weer, dan wordt de extrinsieke motivatie (de dingen die JIJ doet als je paard het goed doet) voor een stukje vervangen door de intrinsieke motivatie van je paard. Dan traint hij ook graag met je omdat trainen met jou prettig is, en niet alleen omdat hij wortels krijgt of omdat je je benen eraf haalt.

Succes!

Help!

**BEWARE
HORSE BITES**

Mijn paard bijt!

BIJTEN GEBEURT NOOIT 'ZOMAAR'.
EEN PAARD DAT BIJT,
HEEFT EEN BOODSCHAP VOOR JE.

Bijten is een van de gevaarlijkste gedragingen in een paard. Hoe snel je ook bent, je kan jezelf niet beschermen tegen een paard dat er ernstig aan denkt z'n tanden in je te zetten. Voor je het weet, is het gebeurd. Elke keer dat een paard z'n tanden opent, al is het maar een paar millimeter, met de bedoeling wat van je vel ertussen te krijgen, is dat bijten. Of het nu een paard is dat naar snoepjes in je zak snuffelt en daarbij een beetje meegesleept wordt of een paard dat zijn hoofd omdraait om je te bijten terwijl je hem opzadelt: een beet is een beet.

En je kan je paard leren dat zo'n gedrag niet acceptabel is.

Paarden zijn van nature niet agressief, maar bijten is iets wat toch onder paarden gebeurt, en dat kan dus van jongs af aan voor misverstanden met mensen zorgen.

Neem nu schoft-groomen: een paard en z'n beste vriend zetten hun tanden in elkaars schoftvel, en krauwen met veel druk. Het verlaagt de hartslag en benadrukt de goede relatie. Misschien wou je paard je wel gewoon terug-groomen omdat hij het borstelen op z'n schoft zo leuk vindt.

Of tanden wisselen: jonge paarden willen misschien graag op iets kauwen omdat dat de pijn verlicht (ook wij geven tandenwisselende baby's kauwringen), en dat wordt vaak misbegrepen door mensen.

Of spelen: paarden proberen elkaars staart te pakken of slepen met takken. Alleen: je arm is geen staart.

Natuurlijk gebeurt bijten ook defensief. Een paard dat zich bedreigd voelt, kan gaan bijten. Puberende paarden, maar zeker hengsten leren al heel jong dat ongeveer elk paard dat ze ontmoeten hen wil wegsturen, en nog snél ook (concurrerende hengsten, de leden van z'n nieuwe vrijgezellengroep waar hij nog z'n plaats moet vinden, merries die niet hengstig zijn). Soms leren paarden dan dat het bij twijfel veiliger is om als eerste toe te slaan.

Maar paarden bijten ook omdat dat het enige gedrag is waarbij ze een einde kunnen maken aan een situatie waar ze zich niet goed bij voelen. Misschien zie je jezelf niet als een bedreiging en doe je misschien niets bewust om hem te bedreigen, maar iets in *zijn* hersens zegt hem dat hij best aanvalt voordat er iets slechts met hem gebeurt.

Het kan iets uit z'n verleden zijn dat hem op die gedachte brengt, het kan een associatie zijn die in jouw ogen onterecht is, of misschien is het helemaal niet duidelijk waar het vandaan komt: het begint in elk geval heel klein. Het is immers zeldzaam dat een paard een mens zomaar onverwacht zou bijten. Meestal denkt hij er al een tijdje over. Eigenlijk kan een anders vriendelijk paard een bijter worden omdat hij er te lang heeft over kunnen nadenken. Hoe meer een paard erover denkt om te bijten, hoe groter de kans dat hij het ook zal doen. En eens hij het één keer heeft gedaan, gaat het de volgende keer sneller.

Het begint met een vluchtige gedachte. Misschien ziet hij je als een bedreiging voor z'n voer of vreest hij dat je hem aan weerskanten zal vastbinden en dat hij niet weg zal kunnen als het nodig is. Of hij wil naar de wei, nù, en hij begrijpt niet waarom je hem daarbij in de weg staat.

De eerste dag zal hij misschien een oor naar achter knikken, zoals jij en ik misschien een beetje fronsen

om ons ongenoegen of onze irritatie te tonen. De kans is klein dat je er waarde aan hecht, maar in het hoofd van je paard groeit er een associatie tussen jou en de situatie. Als er de volgende dag niets verandert, dan groeit zijn ongemak. Hij begint steeds meer op voorhand te weten hoe het gaat zijn, zoals iemand die blijft mopperen. De dag daarna draait hij z'n hoofd al eens snel naar jou, maar wat hij er ook van zegt, de situatie blijkt niet te veranderen. Uiteindelijk voelt het paard zich genoodzaakt te bijten.

Als je die eerste waarschuwingssignalen gemist hebt, heb je geen idee waarom je paard dat doet. Het eerste wat je doet, is stoppen - want je bent geschrokken en het doet pijn! - en dan geef je hem een mep, want je wil niet dat het nog eens gebeurt, en je

straft hem ervoor.

Het paard leert dat bijten helpt: de situatie waar hij zo nerveus van werd, hield prompt op. Hij wordt beloond voor het bijten. Alleen: jij geeft hem een mep. Voor hem het ultieme bewijs dat de situatie nog erger is dan hij al dacht.

Ondertussen leerde jij dat meppen helpt: je paard hield immers op met bijten. Jij wordt beloond voor meppen.

Een paard een mep geven als hij bijt is natuurlijk positief straffen: je doet iets om je paard te ontmoedigen nog eens te bijten. Alleen: dat vertelt je paard wel dat hij niet mag bijten, maar het vertelt hem niet wat hij wél moet doen. En ook jij leert misschien niet van de situatie: ook jij lost de oorzaak van het bijten niet op. Je mept gewoon. Dat zet een neerwaartse spiraal in beweging: volgende keer zal hij sneller bijten, maar ook snel z'n hoofd weer weg-trekken, om te voorkomen dat je hem weer raakt.

Efficiënt positief straffen is een van de moeilijkste trainingvormen die er bestaat, omdat je soms héél veel moet doen om duidelijk genoeg te zijn, maar-vooral omdat er geen enkele aanwijzing is over hoe de situatie die heeft geleid tot het bijten dan wel opgelost kan worden. Als je alleen maar positief straft, dan moet je maar hopen dat het paard er zelf wel opkomt wat hij dan wél moet doen.

Bovendien is het paard een kampioen in het supersnel *hardwired* van ervaringen: eens hij een slechte ervaring heeft opgedaan, is ze binnen de kortste keren ingesleten gedrag dat bijzonder moeilijk is om te doorbreken.

Leren zien wat er gebeurt vóór het gebeurt

Het is dan ook belangrijk dat je de manier van denken van een paard verandert op het ogenblik dat hij een onvriendelijke gedachte in z'n hoofd heeft.

je wéét natuurlijk niet wat er in zich in z'n hoofd afspeelt: je moet dat oor hebben zien bewegen, die eerste dag. Dat is dus het allereerste wat jij moet doen: bewuster met je paard omgaan. Beter de kleine dingen leren zien.

Hoe doe je dat? Door ze te probéren zien. Door te gaan letten op gewichtverschuivingen, een spier die zich opspant, een oog dat flitst, een staart die slaat, een oor dat neergaat. Zo leer je hoe je paard “normaal” aanvoelt, tegenover hoe hij is als er hem iets dwars zit.

Negeer geen enkel ongewoon gedrag van je paard, hoe klein het ook is. Alles gezien hebben betekent niet meteen dat je er op ingaat - maar je kan het als een signaal zien, dat jou vertelt dat je even beter moet opletten. Het kan misschien loos alarm zijn, of al weer over zijn. Sommige dingen negeer je gewoon, het heeft geen zin om een drama te maken van iets dat er geen is.

Maar misschien komt er méér.

Als dat gebeurt, moet je iets doen om je paard z'n gedachten te veranderen. Elke moeilijke situatie kan omgebogen worden naar iets fijn, als je het maar op zo'n manier vraagt dat je paard een “ja” kan geven, zodat je kan belonen.

Maak je vraag klein genoeg zodat hij niet moet nadenken over z'n antwoord. Iets eenvoudigs als je hand targetten. Z'n hoofd naar beneden vragen. De andere kant opstappen, of een pas achterwaarts gaan. In elk geval iets dat makkelijk is voor je paard, dat hij goed kent en dat je kan belonen. Zo onderbreek je niet alleen het moeilijke van de situatie, maar ook de negatieve associaties die je paard bezig is te leggen. Je hebt z'n tegenstribbelende gedachte vervangen door een meewerkende.

Hoe voorkom je bijten?

Bekijken we eerst het paard dat overal aan knab-

belt. Een reuze Golden Retriever. Heel vaak heten ze “shetland pony”, maar ook grote paarden kunnen het soort paard zijn dat alles in z’n mond moet nemen, zonder daarbij iets onvriendelijks of knorrigs te denken. Het is eigenlijk wel lief om hem op z’n leidtouw te zien knabbelen. En als hij het uiteinde van je mouw vastgrijpt als je aan het uitmesten bent gaat er een warm gevoel door je heen. Maar het is maar een klein eindje van je mouw naar je arm, en een paard dat je beknabbelt - dat z’n manieren niet geleerd heeft - zal die grens gemakkelijk overschrijden, ook al is het ‘per ongeluk’. En dat wil je toch voorkomen?

Vervang z’n gedrag

Bijvoorbeeld, als hij begint te knabbelen, zet je hem

aan het werk. Kies een oefening die je graag zou verbeteren. Dus telkens als het paard probeert te knabbelen, doe je z’n achterhand overstappen en vraag je bijvoorbeeld twee stapjes achteruit. Word niet boos en oefen niet alsof je hem wil straffen. Werk alleen aan iets wat je hem beter wil laten doen, zodat hij niet oefent in het beter worden in slecht gedrag. Het duurt niet lang of hij stopt met knabbelen als dat betekent dat hij moet overstappen en twee passen achterwaarts zetten. Je bepaalt zelf de grenzen van wat je toelaat of niet. Er is niets verkeerd aan om een paard toe te laten je te besnuffelen, maar op het moment dat z’n tanden eraan te pas komen, zet je hem aan het werk. Hij zal snel leren wat je acceptabel vindt en wat niet.

Zet z'n gedrag op cue

Je paard gebruikt z'n tanden graag? Fijn! Leer hem apporteren - zo gebruikt hij z'n tanden voor dingen die nog eens handig van pas komen. Leer hem eerst een makkelijk te grijpen voorwerp aannemen en vasthouden, zoals een zweepje, en vergroot daarna de afstand tussen het zweepje en jou. Leer 'm truien op te rapen, zodat je als je je trui laat vallen op een buitenrit niet zelf moet afstappen. Leer 'm de borstelbak dragen, of je longerlijn. Telkens als je paard wil komen knabbelen, geef je hem een voorwerp te dragen. En uiteraard beloon je hem voor het dragen van alleen dát voorwerp, niet voor iets anders. Geen oplossing voor de beginnende trainer!

Ontmoedig zijn gedrag

Je kan hem ook ontmoedigen om zelfs maar te snuffelen, als je dat zou willen. Positieve straf dus, maar dat betekent niet dat je erop moet meppen. Geef hem meer aandacht dan hij echt wil. Komt hij naar je toe met z'n mond, ga er dan voluit op in. Houd z'n hoofd even vast en wrijf licht, maar krachtig, nét voldoende om vervelend te zijn. Na een paar keer zal hij zich realiseren dat hij graag bij je is, maar niet dat z'n neus zo gewreven wordt. Het is een oplossing, maar denk er goed over na hoe je houding hierbij is, en vooral over je timing. Je wil niet dat je paard *jou* vervelend gaat vinden. Doe het dus alleen als hij nét wat te ver gaat met z'n tanden, en niet als hij alleen maar in je buurt komt, anders legt hij de verkeerde associatie.

Lok het niet uit

Het is niet moeilijk voor een paard om de grens tussen interactie en bijten te overschrijden, zeker als de mens met hem 'speelt'. Bekijk maar eens een filmpje van hoe wilde paarden elkaar ontmoeten en uitdagen voor spel, of een gevecht. Of misschien heb je paarden al in de wei zien spelen, naar mekaar bijtend en mekaar ontwijkend. Als je paard met je

probeert te 'spelen', en je slaat hem en duikt vervolgens weg, denkt je paard dat het spel begonnen is. Doe niet mee met zo'n gedrag.

Speel niet met je paard op een ruwe wijze, tenzij je uitstekende controle over hem hebt. Neem bijvoorbeeld een lang touw mee zodat je hem desnoods op een afstand kan houden als hij al te bokkesprongend te dicht in je buurt komt.

Ook een veulen moet al vroeg leren wat acceptabel is en wat niet. Bijten is dat duidelijk niet. Het duurt niet zo lang of dat schattig, knabbelend veulentje wordt een 600 kg zwaar, niet-zo-schattig bijtend paard, dat uiteindelijk van de ene eigenaar naar de andere verhuist.

Als je paard ook maar enigszins agressief is, leer hem dan niet naar je toe te rennen voordat je hem geleerd hebt z'n achterhand van je weg te bewegen. Als je hem hebt leren voetballen en je gaat zélf mee achter de bal aan, zorg dan dat het geen krachtmeting wordt over wie de controle over de bal heeft, maar dat het spelen blijft.

Controle krijg je door zorvuldige training - niet door zélf agressief te worden.

Je kan je paard natuurlijk een muilkorf aandoen. Dat zal meestal voorkomen dat de tanden van je paard je echt kwetsen, maar het blijft symptoombestrijding, en je lost er niets mee op. Veel paarden worden er dubbel zo kregelig van en zullen toch manieren vinden om je te vertellen wat ze van de situatie denken. Ze gaan met hun hoofd slaan, zwaaien hun achterhand uit of gaan trappen. Muilkorven lossen het bijtprobleem niet op; daarentegen riskeer je dat het paard nog agressiever wordt.

Agressie verwachten is agressief gedrag trainen

Sommige paarden hebben veel aandacht nodig. Hengsten in het bijzonder zijn juist héél sociaal, en in normale kudde-omstandigheden hebben ze veel

interactie met andere paarden - meer nog dan merries die voornamelijk met hun eigen veulens of beste vriendin bezig zijn. Wilde hengsten houden schijngevechten (slechts zelden komt het tot echte gevechten), zijn druk bezig met hun groep merries of vrijzellengroep, spelen met hun veulens, houden de boel in het oog....

Eens gestald en geïsoleerd van andere paarden sméken ze om aandacht, en aandacht is spelen - en bij spelen hoort, voor hengsten, bijten. Herken de behoefte voor soortgenoten van je hengst en voldoe eraan, zodat hij geen lastpost voor zichzelf en voor jou wordt. *Hou je hengst niet alleen.* Het is niet waar wat 'ze' zeggen, dat hengsten gevaarlijk zijn. Hengsten worden gevaarlijk gemaakt.

Stel je voor dat je een andere stal bezoekt. Ze halen hun tweejarige, goed gevoede prijshengst uit z'n stal, binden hem aan beide kanten vast, en verwachten dat hij onberispelijk stil staat. Misschien willen ze hem na de winter wel naar de hengstenkeuring, wie weet; als het een westernstal is wachten de futurities misschien.

Zo'n tweejarige puber staat inwendig gewoon op springen, zegt "kijk naar me, speel met me" - en dat is alleen maar normaal - een tweejarig paard in het wild leeft nog volop in zijn familiegroep, en hier staat hij, helemaal alleen.

Als hij goed getraind is en voldoende aandacht en oefening gekregen heeft, kan hij stilstaan zonder zichzelf (of de mensen in z'n buurt) in de problemen te brengen. Maar als z'n training maar ongeregeld was - als er alleen maar naar hem geschreeuwd wordt als hij iets verkeerd doet in de plaats van hem goed gedrag bij te brengen - en als hij nog een beetje temperament heeft ook, dan is hij waarschijnlijk lastig en wat bijterig.

Wat gebeurt er dan meestal? Het hengstenbit wordt bovengehaald. De eigenaar brengt het aan, rukt

eraan en schreeuwt "stop!" om het paard te doen ophouden met kappen met z'n voorvoet of z'n hoofd opzij zwaaien.

Wat gebeurt er dan met die energieke Golden Retriever die uit z'n donkere hok komt? In het begin was hij superblij met het gezelschap, en met de verwachting ergens naartoe te gaan. Maar nu wordt hij "aangevallen". Hoezeer zal hij zichzelf beschermen denk je, de volgende keer dat hij uit de stal gehaald wordt? En welke vorm van zelfbescherming zal hij waarschijnlijk kiezen? En hoe lang gaat het duren voor hij van een vrolijk veulen in een defensieve, onvriendelijk puber en daarna een ronduit agressieve hengst is veranderd? Dat enthousiaste jonge paard leert dat het beter eerst bijt dan "gebeten te worden", als het ware. En de eigenaar denkt "zie je wel, alle hengsten zijn gevaarlijk".

Wat als in plaats van zo'n jonge hengst te doen stilstaan en z'n enthousiaste gedrag te straffen, de eigenaar met jou zou blijven praten, maar met het paard zou beginnen werken? Hij knuffelt z'n mond en vraagt hem enkele malen z'n hoofd naar beneden te doen, en krauwt hem elke keer overvloedig op de schoft. Dan, in plaats van hem links en rechts vast te zetten, vraagt hij hem een beetje te werken: achteruit stappen bij druk op het leidtouw, z'n achterhand overstappen, z'n hoofd weer omlaag doen, enzovoort. Dan laat hij het touw vallen, neemt de linkervoet op, streelt die en zet hem weer neer, keert terug naar het hoofd van het paard en gaat verder met knuffelen. Hij spendeert wat tijd aan het aanraken van neus en lippen, leert hem z'n mond te openen op vraag, en bouwt de rusttijden tussendoor spelenderwijs maar traag op, zonder het onmogelijke te verwachten van een jonge, speelse puber die met z'n hormonen nog geen blijf weet.

Tien minuten later staat z'n paard rustig stil, niet eens vastgebonden, en je had een prettige, rustige conversatie.

Wat als je paard bijt?

Het zou kunnen dat je paard al een bijter is. Het is een paard dat zo bij je gekomen is, of je hebt alle vorige signalen gemist. Bijten is agressief gedrag, veel meer dan slaan, en het is één van die weinige momenten dat het toegestaan is om véél te doen, want je eigen veiligheid is in gevaar.

Draag in elk geval een tijdje dikkere kledij, om een beschermingslaag te hebben, tot je het bijtgedrag onder controle hebt gekregen.

Zie je z'n tanden op je afkomen, hef je elleboog dan in z'n richting zodat hij de afstand misrekent en met z'n mond op je arm botst. Kijk hem niet aan daarbij, word niet boos - doe gewoon voort waar je mee bezig was. Je paard zal niet denken dat je hem 'geslagen' hebt, maar dat hij zich misrekend heeft (hij denkt er uiteraard niet écht over na - zo ver

staan paarden cognitief waarschijnlijk niet - maar hij legt in elk geval geen associatie tussen jou en die elleboog).

Heeft hij je toch gebeten, dan verklaar je hem de oorlog. Laat hem denken dat hij de ergste vergissing van z'n leven begaan heeft.

Maar er zijn regels: het moet binnen de drie seconden gebeuren (eenentwintig, tweeëntwintig, drieëntwintig, voorbij). Het heeft geen belang of hij net naast je staat of aan de overkant van de piste. Tijdens die drie seconden direct na de beet, ontplof je. Omdat je het geen tweede keer wil meemaken. Je wil hem ervan overtuigen dat hij het wérkelijk verknald heeft. Paarden die echt bijten bluffen niet, zodat je zelf ook niet zou moeten bluffen. Maar: hem slaan zal hem er niet van weerhouden opnieuw te bijten, integendeel. Pijn is geen oplossing, zeker niet als hij geëmotioneerd is, want dan voelt hij het niet

eens. Maar hem overtuigen dat z'n leven in gevaar is, dat je hem 'aanvalt': dat werkt. Spring naar hem, schreeuw, zwaai je touw naar hem, laat je lichaamstaal hem vertellen dat het *erg* is wat hij daar deed. Gegarandeerd neemt hij geschrokken afstand van je.

Na die drie seconden doe je gewoon verder met waar je voorheen mee bezig was. Je hebt z'n gedrag afgekeurd, maar niet hém zelf. Koester geen wrok en kom er niet meer op terug. Er is geen plaats voor wraak.

Straf hem niet door te blijven mopperen, z'n voeder weg te nemen, hem voor lange tijd vast te binden of gelijk wat onvriendelijks te doen. Integendeel: je hebt duidelijk gezegd wat je over z'n bijtgedrag vindt, maar je geeft hem *direct daarna* de kans om 'goed' gedrag te stellen waar je hem voor beloont, zoals met je meelopen, of je hand targetten. Beloon hem even rustig en duidelijk als altijd.

Als je niet met het bijten kan afrekenen op het ogenblik dat het gebeurt, laat het dan zo. Je kan een

paard niet corrigeren later dan binnen die héle korte tijdsspanne na het gebeurde. En nooit, *nooit* mag je een paard slaan of bedreigen als het vastgebonden staat.

Zijn we gemeen en ruw tegen het paard als we hem tijdens die drie seconden verjagen? Zeker niet.

Hetzelfde zou hem in de kudde overkomen als hij de grenzen overschreed, en je beschermt jezelf en anderen voor ernstige schade in de toekomst. Niet dat je paard jou als een paard ziet, maar hij kan zeker wel begrijpen dat er grenzen zijn die hij niet mag overschrijden.

Besef echter dat jouw reactie pas  rg is *omdat je anders nooit zo bent*. Hoe groter het contrast tussen hoe je altijd bent (rustig, belonend, positief, geduldig en nooit straffend voor dingen die hij niet begrijpt) en deze reactie op w kelijk gevaarlijk gedrag, hoe duidelijker de boodschap zal overkomen. Dit mag je dus bij wijze van spreken maar **twee keer per jaar** doen - meer zou niet nodig mogen zijn omdat je 1/altijd op een positieve manier traint en 2/ omdat  ls je moet straffen je straf meteen zo duidelijk is dat je er nooit meer op hoeft terug te komen.

Als je daarentegen altijd zeurt aan z'n hoofd, hem vaak wegduwt, tegen z'n hoofd slaat, aan z'n leidsouw trekt, snokt met de teugels, met de zweep slaat of tegen hem roept, dan werkt dit veel minder - integendeel: dat vergroot alleen maar z'n wantrouwen tegenover jou, die weer eens hebt bewezen dat je eigenlijk een heel negatief persoon bent om bij in de buurt te zijn. Training is een contingency: het gaat om het héle gevoel dat meekomt met jou, niet om wat er alleen binnen   n oefening gebeurt. Pavlov zit altijd op je schouder - en bovendien: het zijn mensen die hebben gezorgd dat dit paard ging bijten. En paarden bijten geen mensen die ze graag hebben.

Wat met misbruikte paarden?

Soms heb je een paard dat defensief bijt. Het heeft een voorgeschiedenis waarbij al z'n vertrouwen in mensen weg is - en hij kent jou misschien nog niet goed genoeg om geleerd te hebben dat niet alle mensen zo zijn. Dan kan het wel eens zo zijn dat je eigenlijk medelijden met hem hebt waardoor je niet *wil* doen wat genoeg is.

Maar we kunnen zijn verleden niet als excuus voor z'n huidig gedrag gebruiken. Als een paard ongewenst en gevaarlijk gedrag vertoont, is het onze plicht tegenover hem dat gedrag te veranderen. Hij wil zelf niet zo zijn, en het beste voor iedereen is om hem zo snel mogelijk van alle stress vanaf te helpen. Gelukkig kunnen paarden zich extreem snel aanpassen.

We kunnen hem ervan overtuigen dat hij zichzelf niet hoeft te beschermen - en hem leren ons te vertrouwen - door controle te verwerven.

Controle is *niet* dominantie. Dominantie tussen mens en paard bestaat niet. **Controle is wederzijdse betrouwbaarheid van afspraken:** als ik dit doe, dan doe jij dat. Je paard controleert jou eigenlijk even veel als jij hem: als hij dit doet, doe jij dat.

Als het paard leert dat we hem kunnen controleren zonder hem pijn te doen, zal z'n vertrouwen in ons groeien. Traag, want je hebt een hele voorgeschiedenis om tegenop te boksen, en met horten en stoten: er komen gegarandeerd momenten van terugval omdat je nu eenmaal niet alle omstandigheden kan controleren. Soms zal je paard getriggerd worden door dingen die je niet kon voorzien.

Maar blijf hem rust en betrouwbaarheid aanbieden. Word niet emotioneel. Neem het niet persoonlijk als hij een terugval heeft. Wees zijn ijkpunt, zijn rots in de branding: hij heeft je nodig om tot rust te kunnen komen.

WIST JE DAT?

Hoewel in het artikel over bijten er wordt gezegd "hetzelfde zou hem in de kudde overkomen als hij de grenzen overschreed" moet er een duidelijk onderscheid maken tussen een moment als dit (waarop je de agressiviteit van je paard *uitzonderlijk* lik op stuk geeft), en agressie als trainingsvorm gebruiken. Als er wordt gezegd dat je gerust mag slaan op je paard "omdat ze dat ook met elkaar doen op de wei" - dan hebben die mensen niet goed opgelet: het is namelijk hoogst zelden dat paarden elkaar *wé*kelijk slaan. Het *k*an gebeuren, maar dat is gewoonlijk alleen maar op die momenten dat een nieuw paard wordt toegevoegd aan de groep, en het gaat - als de wei groot genoeg is - ook weer over. De rest is blufpoker.

Wanneer komt agressie *wél* voor bij paarden? Moyer (1968) geeft de volgende classificatie voor dier-agressie:

1. Verdediging van het territorium
2. Een roofdier dat een prooidier aanvalt
3. Hengst-hengst agressie
4. Angst-agressie, als een paard niet wegkan
5. Irritatie
6. Moederagressie (veulenbescherming)
7. Aangeleerde agressie (het werkt, dus doen we het nog eens)

Brain (1979) deelt agressie anders in:

1. Zelfverdediging
2. Sociaal conflict
3. Roofdier-aanval
4. Ouder-agressie (omdat niet alleen moeders voor jongen zorgen, ook niet in het dierenrijk)
5. Reproductieve beëindiging (het doden van niet-eigen jongen)

boostcamp

HOE JE KRUGT WAT JE BELOONT EN HOE JE BELOONT VOOR WAT JE KRUGT.

3 dagen over beter trainen

Het programma van het BoostCamp 2012 ligt vast, en het ziet er geweldig uit! Ik ben erg blij dat Conrad van Pruijssen, Danielle Meyboom, Eva Saegerman, Françoise Decoster, Frank Ödberg, Janina van der Drift, Josepha Guillaume en Machteld Van Die-rendonck er bij wilden zijn om jullie drie dagen lang een onvergetelijke motivatieboost te geven!

Want daar draait het om: ieder die op een vriendelijke manier wil omgaan en rijden met paarden een hart onder de riem steken. Ja, het kan. Ja, het werkt beter. Ja, er zijn nog mensen die er net zo over denken als jij. Ja, er zit nog véél meer achter leren en trainen dan je in het begin dacht - en nee, we zijn geen watjes. We gaan het hebben over precisie, strikt trainen, duidelijkheid, foutloosheid, strakte, logica. Maar vooral over paarden graag zien.

Prijs

De prijs is zo laag als enigszins mogelijk is gehouden. 45 euro per dag is bijna een onzin-prijs voor al dat moois. Klaslokalen, een rijbaan met verwarmde tribune, en drie dagen onafgebroken les van 9 mensen - en dat voor een minimaal bedrag.

Vind je het wat ver? Spreek met anderen af! Deel de auto, deel een kamer als je wil blijven logeren (we werken aan een korting!), logeer bij iemand in de buurt maar laat afstand geen bezwaar zijn, want dit wordt écht de moeite waard.

Programma

We nemen je drie dagen lang mee, van het allereerste begin (voor wie nog nooit van leertheorie heeft gehoord) naar gevorderde onderwerpen (voor wie al langer op leertheorie gebaseerd traint en z'n training wil verfijnen) en toch staat elk onderwerp ook apart.

Je kan dus instappen op elk moment, en die onderwerpen kiezen die jou interesseren. Je kan ook dingen die je al denkt te weten even toetsen aan andere inzichten, andere manieren van uitleggen. Misschien wordt theorie anders toegepast dan waar je zelf aan dacht. Misschien zie je oplossingen voor problemen zoals je er zelf nog niet naar had gekeken.

Hoewel het programma veel theoretische delen heeft, blijft de theorie altijd praktisch. De voorbeelden zijn dagdagelijkse dingen. Toch is dit geen theorie zoals je dat gewoon bent: je gaat hier niet vinden hoe je 'de leider' moet zijn, of hoe je 'paardentaal' moet leren. Je gaat wél uitgelegd krijgen waar dergelijke woordenschat vandaan komt, wat er wérkelijk gebeurt in wilde kudde en in het paard zelf, en wat de rode draad is achter die tientallen verschillende methodes. Want wat je ook doet - western of dressuur, Parelli of clickertraining, Voest of centered riding: ze hebben 1 ding gemeen, en dat is de wetenschap van het leren, en hoe dat werkt binnen de wetenschap van biodynamica en ethologie.

De theorie krijgt handen en voeten in de praktijk - en ook die praktijk is heel uiteenlopend. In de praktijk zie je hoe verschillende mensen dezelfde theorie anders vorm geven. Niet alleen omdat ze zich met andere dingen bezighouden - vrijheidsdressuur, agility, grondwerk, rijden, probleemoplossing, maar omdat mensen verschillende achtergronden hebben, in verschillende dingen geïnteresseerd zijn, en op verschillende manieren leren. Hier zie je hoe leertheorie in de verschillende trainingsvormen past.

Wie met een concreet probleem zit, krijgt elke dag de kans er met de aanwezige sprekers over te praten, en suggesties en ideeën te vergelijken. Heb je een concreet probleem, dan wordt er ook een concrete oplossing aangereikt in de vorm van een trainingsplan. Na de driedaagse krijg je een mail thuis met nog eens het trainingsplan, en je krijgt nog een

maand na het BoostCamp opvolging en hulp via het forum, terwijl je je paard zelf thuis traint.

Door telkens weer te zien hoe sprekers en clinicians een probleem aanpakken - het gedrag analyseren, het terugbrengen naar de essentie, het plaatsen in een context, bepalen waar je begint en hoe je de motivatie van je paard kan ombuigen naar iets wat voor jou en je paard werkt - groeit ook jouw inzicht in hoe je zelf een trainingsplan kan maken, niet in het minst geruggesteund door wat je oppikte in de theorieblokken.

Er zijn ook “labs”, tussen de middag, voor mensen die niet willen ophouden met leren en liever doorgaan tijdens de lunch. Labs zijn dingen waar je vrijblijvend aan deelneemt. Je kan binnen en buiten lopen, deelnemen of kijken, en tussendoor iets eten. Je mag er alleen niet doorheen praten - als je de

Uur	Zaterdag 18 februari	
8.30	Welkom	Inge
9.00	Hoe je krijgt wat je beloont en hoe je beloont wat je krijgt	Inge
9.30		
10.00	Ken uw klassiekers: paard en training	Frank
10.30		
11.00	Zo start je met positieve bekrachtiging	Eva
11.30		
12.00	Feeding & Clicking Skills	Fran
12.30		
13.00	1, 2, 3, opgelost - of toch bijna	
13.30		
14.00	Het stap-voor-stap opbouwen van een oefening	Danielle
14.30		
15.00	Shaping	Fran
15.30		
16.00	Microshaping	Josepha
16.30		
17.00	Competitief grondwerk: agility met paarden	Eva
17.30		

 theorie
  praktijk
  lab

Uur	Zondag 19 februari	
8.30	Ruiters & Wetenschap	Inge
9.00		
9.30	Het paard in beweging	Josepha
10.00		
10.30	Cues	Fran
11.00		
11.30	Beter rijden begint op de grond	Janina
12.00		
12.30	1, 2, 3, opgelost - of toch bijna	iedereen
13.00	Hoe kan ik zien of een paard goed gereden wordt?	Inge
13.30		
14.00	De eenvoud van rijhulpen	Inge, Janina
14.30		
15.00		
15.30	Klassieke dressuur, maar dan anders	Josepha
16.00		
16.30	Hoe lang, wel, zo lang - zo lang duurt duurtraining	Conrad
17.00		
17.30	1, 2, 3, opgelost - of toch bijna	iedereen

 theorie
  praktijk
  lab

anderen maar niet stoort.

Hou de website op www.horseboostcamp.be in het oog voor meer gedetailleerde info over het programma!

Uur	Maandag 20 februari	
8.30	Clickeren werkt als training prima, maar niet bij de dieren-arts. Of toch?	Conrad
9.00		
9.30	Neurobiologie	Machteld
10.00		
10.30	De 7 succesfactoren van een goede training	Conrad
11.00		
11.30	Superskills voor supertrainers	Inge
12.00		
12.30	1, 2, 3, opgelost - of toch bijna	iedereen
13.00	Creativiteit heb je, of heb je...!	Conrad
13.30		
14.00	Soms <i>moet</i> het, en wat dan?	Inge
14.30		
15.00	Observatieskills	Fran
15.30		
16.00	Panelgesprek	iedereen
16.30		
17.00		
17.30		

theorie
 praktijk
 lab

een schijfje *research*

Invloed van het zadel op de rug en de lendenen van het paard

In 2009 schreef Sjoerd Frietman een korte literatuurstudie in het kader van zijn masterproef voor de Universiteit van Gent.

Een van de welzijns-factoren die lang ondergewaardeerd is geweest, is het effect van het zadel op de rug en lendenen van het paard. Het zadel is een rigide structuur die ruiter en paard, beiden aparte dynamische systemen, met elkaar in verbinding brengt. De reden dat het zo lang heeft geduurd voor het effect van het zadel op de paardenrug kon worden bestudeerd is puur technologisch: dingen zoals drukdetectie pads bestaan nog niet zo lang, en het is ook nog niet zo lang dat we weten hoe het paard eigenlijk beweegt.

De literatuurstudie geeft een overzicht over de biodynamica van de rug van het paard (het spanboog-model), bekijkt wat een zadel doet voor ruiter en paard, wat er fout kan gaan met een zadel, en vat de invloed van rugpijn (en kissing spine in het bijzonder) samen - en dat alles in 20 pagina's.

Je kan de studie downloaden als pdf op
http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/392/448/RUG01-001392448_2010_0001_AC.pdf

Equitation science

tussen principes en

OP 28, 29 EN 30 OKTOBER GING DE ZEVENDE INTERNATIONAL EQUITATION SCIENCE CONFERENCE DOOR. EEN UNIEK EVENT WAAR RESULTATEN VAN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK MET PAARDEN GEDEELD EN GECHALLENGED WORDEN, IN ALLE OPENHEID.

Download de proceedings (lijst van de voorgestelde onderzoeken met een korte beschrijving) hier:
http://www.equitationscience.com/Documents/ISES2011_Proceedings.pdf

De locatie van de Ises-conferentie was de “Bartels Academy” (Hoge Mierde, Nederland) wat meteen de gelegenheid bood om ook Imke en Tinneke Bartels aan het werk te zien.

Dit seminarie werd georganiseerd door ‘The International Society for Equitation Science’ (ISES), een organisatie die hoofdzakelijk het doel heeft om research rond training en welvaart van paarden naar de ruiters toe te brengen.

Even plaatsen: “science” komt van het latijn *scientia* hetgeen kennis betekent. Er was ooit iemand (Bertrand Russell, nvdr) die beweerde dat emoties omgekeerd evenredig zijn met kennis. Iets dat, naar mijn mening, maar al te toepasselijk is voor de paardensport. Er wordt te vaak emotioneel gereageerd rond paarden; en het wetenschappelijk onderzoek rond paarden, hun gedrag en hun interactie met mensen staat nog in zijn kinderschoenen.

Het gaat over het verschil tussen feit en mening, wat kan er onder gecontreeerde omstandigheden objectief vastgesteld worden en wat is iets dat iedereen denkt dat het zo is, maar dat eigenlijk niet bewezen is.

En inderdaad waren er onderzoeken die gevestigde opinies bevestigden (althans de mijne). Een aantal voorbeelden zijn:

- paarden leren makkelijker als je positieve bekrachtiging gebruikt en ze onthouden de geleerde dingen ook langer (“The effect of primary positive reinforcement administered by a TriggerTreater TM on the

praktijk

learning ability of the ridden horse.” - S.J. Lloyd ea)
- de drukverdeling is kleiner bij boomloze zadels
waardoor er grotere druk pieken ontstaan. (“Pressure distribution beneath conventional and treeless saddles “ - H.M. Clayton ea)

Er werden ook onderzoeken gepresenteerd die niet konden aantonen wat ik dacht waar te zijn:
- er zijn geen bewijzen voor het ‘slecht’ zijn van hyperflexie (zoals in de Rollkur). Alhoewel velen onder ons van mening zijn dat dit niet goed is voor het paard, blijkt het dat indien het gaat over hyperflexie waar het hoofd van het paard laag is, er vanuit biomechanisch standpunt niet kan bewezen worden dat daar een probleem mee is. Ook qua zuurstof-toevoer of blijkt er geen probleem te zijn. Tenslotte zijn er onderzoeken met tegenstrijdige resultaten wat betreft de stress die bij het paard wordt veroorzaakt. Dus eigenlijk is er (nog?) niks dat bewijst dat dit kwaad kan (“Facts, figures & fiction about flexion” - Prof. dr. René van Weeren). Hoewel: de gekozen onderzoeken hebben niet echt een onberispelijke opstelling gehad (keuze van paarden, bijvoorbeeld).
- bitloze hoofdstellen (althans het gekruist model) oefenen dubbel zoveel druk op de neus uit dan een gewone neusriem. De vraag stelt zich dan of (gekruiste) bitloze hoofdstellen effectief zachter zijn dan gewone? (“Horse-rider interaction via the reins” - Prof. dr. H.M. Clayton ea)

Er waren ook nog andere interessante vaststellin-

Foto's: www.ises2011.nl

gen:

- dingen die abnormaal gedrag zoals luchtzuigen of weven moeten tegengaan, zorgen er wel voor dat het ongewenst gedrag verdwijnt, maar hebben een negatief effect op de stresslevel van het paard ("Equitation and Problem Behaviour in the horse – Principles and Practices" - Prof. dr. D.M. Mills)
- het aantal zweepslagen bij racepaarden hebben totaal geen effect op het resultaat van de renwedstrijd ("Whipping of Australian Thoroughbred racehorses in the penultimate 200 metres of races is influenced by jockeys' experience" - P. McGreevy)

Ik wil hier toch wel even de kanttekening maken dat de beweringen zoals ze hierboven geformuleerd zijn soms nogal kort door de bocht zijn. Dit is wat ik onthouden heb, maar eigenlijk zijn dit de conclusies van een onderzoek gedaan op een bepaalde (soms heel kleine) populatie paarden in bepaalde omstandigheden (huisvesting, tijdstip van meting, gebruikte materialen, ...). Er wordt natuurlijk gezorgd dat de resultaten statistisch significant zijn, maar men kan altijd argumenteren dat indien het onderzoek op een iets andere manier uitgevoerd zou worden de conclusies misschien anders zouden zijn. Het resul-

taat van een onderzoek zegt enkel dat in dat geval er dit resultaat werd vastgesteld, het zegt niet dat de conclusie altijd en overal waar is.

Veel onderzoeken monitoren stressniveaus (aan de hand van hartritme-variaties, cortisol-concentraties, ...). Telkens kwam er uit dat NH-technieken gepaard gingen met een lager stressgehalte voor het paard. Op de conferentie zat overigens ook Monty Roberts tussen het publiek, omdat er een onderzoek werd gepresenteerd dat zijn methode vergeleek met aan "traditionele" methode, en waarbij bleek dat Monty Robert's paarden rustiger bleven. Maar je weet natuurlijk niet hoe die andere methode dan eigenlijk was, en je weet ook niet hoe Monty Robert's methode zou scoren tegenover een andere NH-techniek.

Voor clickertrainers is de TriggerTreater een vermelding waard. Dit is een tool om iets lekkers te geven aan je paard terwijl je aan het rijden bent. Het komt in feite neer op een buisje bevestigd op het bit waardoorheen de ruiter een lekkere vloeistof aan zijn paard kan geven na de click.

Zeker op te volgen.

Verder zijn er ook nog de 8 principles of learning van Andrew McLean die ik graag zou delen, in het Engels om niks te verliezen bij de vertaling :

- 1) understand and use learning theory appropriately
- 2) to avoid confusion, train signals that are easy to discriminate
- 3) train and shape responses one-at-a-time
- 4) train only one response per signal
- 5) for a habit to form effectively, a learned response must be an exact copy of the ones before
- 6) train persistence of responses
- 7) avoid and dislocate flight responses
- 8) benchmark relaxation

Mét uitleg te downloaden als pdf op
[http://www.equitationsscience.com/
Documents/8TrainingPrinciples.pdf](http://www.equitationsscience.com/Documents/8TrainingPrinciples.pdf)

De twee eerste dagen bestonden voornamelijk uit theorie, de derde voornamelijk uit praktijkclinics. Er waren plenaire lezingen, maar ook 'posters': er hingen dus overal fysische posters waarop een onderzoek kort werd uitgelegd. Plenair werd er in 2 minuten iets over die poster gezegd in een zogenaamde 'poster teaser'. Tijdens de pauzes kreeg je dan rustig de tijd om naar die poster te gaan kijken en vragen te stellen aan diegenen die het onderzoek hadden uitgevoerd. Tussen die posters stond ook nog een soort mobiel krukje verbonden aan een pc waarmee je je zit kon monitoren, alsook teugels met drukmeters. Beide echte eyeopeners.

Gedurende 3 dagen werden we aan een speedtempo overspoeld met informatie. Een enorme hoeveelheid, zoveel dat mijn hersenen op sommige momenten het maar nipt aankonden. Maar toch ben ik zeer blij dat ik erbij kon zijn en wil ik het aan iedereen aanraden. De volgende editie zal doorgaan van 18 tot 20 july in Edinburgh (UK). Allen daarheen.

Françoise Decoster

10 manieren om te desensitiseren

VAAK WORDT HET WOORD “DESENSITISATIE”
GELIJK GESTELD AAN “APPROACH & RETREAT”.

MAAR IS DAT DE ENIGE MANIER?

10 NIET-GEMAKKELIJKE DEFINITIES OM OVER NA TE DENKEN,
EN EEN UITDAGING.

Desensitiseren of desensibiliseren is het minder gevoelig maken voor bepaalde prikkels die angst of onrust oproepen. We kennen het allemaal als “approach & retreat”: het geleidelijk introduceren van een prikkel (bijvoorbeeld een zadeldoek) waarbij de prikkel weg wordt gehaald vóór het paard ongemakkelijk wordt, en dat geleidelijk aan zo opbouwen tot de prikkel - het zadeldoek - helemaal wordt geaccepteerd.

Maar er zijn verschillende manieren waarop een paard aan iets gewend kan worden, zowel binnen klassieke als operante conditionering. Die definities zet ik hierna even op een rijtje, maar zonder praktische voorbeelden. Kan je er bedenken? Welke vormen zijn klassiek, en welke operant? Heb je vragen, voorbeelden of wil je meer uitleg? Dat kan op het forum: www.ingeteblick.be/forum.

De eerste die 10 juiste voorbeelden geeft op het forum krijgt een ItClicks 7 basics DVD thuisgezonden.

Klassieke conditionering

vormt een associatie tussen 2 prikkels:

- één die géén intrinsieke waarde voor het organisme heeft (de bel van Pavlov, geconditioneerde stimulus - CS) en
- één die wél een intrinsieke waarde heeft (voedsel, ongeconditioneerde stimulus - US).

Het daaruitvolgende gedrag van het dier is een *reflex*. Het paard heeft geen keuze, bijvoorbeeld: de angstreflex.

CS + US -> reflex

Operant conditioneren

Elke procedure waarbij *gedrag* sterker of zwakker wordt naargelang zijn gevolgen. Het paard heeft de keuze om het gedrag te doen of niet te doen.

A -> B -> C

(Antecedent -> Behavior -> Consequence)

1. Habitatie

De intensiteit of waarschijnlijkheid van de angstreflex daalt door een herhaalde blootstelling aan de prikkel. De prikkel gebeurt onafhankelijk van de reactie van het paard.

2. Flooding

De intensiteit of waarschijnlijkheid van de angstreflex daalt door een onophoudelijke blootstelling aan de hoogst mogelijke intensiteit van de prikkel. De prikkel gebeurt onafhankelijk van de reactie van het paard (niet-associatief).

3. Systematische desensitisatie

Graduele habituatie: de intensiteit of waarschijnlijkheid van de angstreflex daalt door een herhaalde blootstelling aan een laag-intensieve prikkel. Als de angstreflex op dit niveau wegvalt, wordt de prikkel aan een hogere intensiteit gepresenteerd, tot de angstreflex ook op dit niveau is verdwenen.

4. Klassieke extinctie

Een geconditioneerde stimulus wordt herhaaldelijk gepresenteerd zonder zijn ongeconditioneerde stimulus.

5. Klassieke counter-conditioning

Het herhaaldelijk presenteren van een angstwekkende prikkel tegelijk met een aantrekkelijke prikkel, zodat er een positieve emotie ontstaat bij de (voorheen) angstwekkende prikkel.

6. Systematische desensitisatie + klassieke counter-conditioning

Het herhaaldelijk presenteren van een laag-intensieve angstprikkel tegelijk met een aantrekkelijke prikkel zodat er een positieve emotie ontstaat bij de (voorheen) angstwekkende prikkel. Als de angstreflex op dit niveau wegvalt en de positieve emotie in de plaats is gekomen, wordt de prikkel aan een hogere intensiteit gepresenteerd, tot de angstreflex

ook op dit niveau is verdwenen.

7. Counter-commanding

De trainer cuet een paard om een gedrag uit te voeren dat tegengesteld is aan het gedrag dat normaal samenhangt met de angstrespons (na het gebeuren van de angstprikkel).

8. Operant counter-conditioning

De trainer bekrachtigt een nieuw gedrag dat tegengesteld is aan het gedrag dat normaal samenhangt met de angstrespons (na het gebeuren van de angstprikkel).

= Differential Reinforcement of Incompatible behavior (DRI)

9. Operant counter-conditioning met een bridging stimulus

De trainer gebruikt een auditieve event marker als geconditioneerde reinforcer voor het shapen van een nieuw gedrag dat tegengesteld is aan het gedrag dat normaal samenhangt met de angstrespons (na het gebeuren van de angstprikkel).

(Dit is een moeilijke: waarom is dit anders dan operant counter-conditioneren zonder bridge?)

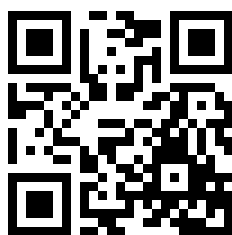
10. Approach & Retreat, Two-Reward Method, Constructional Aggression Treatment, Behavior Adjustment Training...

Deze methodes zijn allemaal mengvormen van verschillende van bovenstaande puntjes. Welke?

Bonusvraag: welke “trainingsvorm” wordt er gebruikt op de foto bij dit artikel?

Deze pdf van een vriend gekregen? Wil je graag zelf op de hoogte blijven? ItClicks verstuurt regelmatig en vrijblijvend dit gratis online ItClicks Magazine voor Positief Trainen - met praktische tips, hoe-doe-ik-dat artikels, achtergrondinformatie en onverwachte invalshoeken, geschreven door Inge Teblich en gastauteurs. Je kan je op elk moment ook weer uitschrijven, uiteraard.

[Abonneer je vandaag nog](#) - het is helemaal gratis en vrijblijvend!

Yup, het komt er eindelijk aan: de opvolger van het boek “Grondwerk met Paarden” heet, hoe kan het ook anders, “Rijwerk”.

Wat zo spelenderwijs gaat bij grondwerk blijkt plots helemaal anders te gaan eens je in het zadel zit. Waarom is het zo moeilijk diezelfde motivatie, datzelfde vrolijke paard te krijgen bij het rijden als bij het grondwerk?

Inge duikt na een inleiding over ethologie en biodynamica samen met jou in de leertheorie en neemt je van daaruit mee door de basics van de rijpraktijk. Rijden ziet er plots een pák eenvoudiger uit.

Hou www.ingeteblick.be in het oog voor je voorintekenings-korting!